

El auge del humano, 2016, Eduardo Williams

30.04.17

Diumenge 18.30 h, Teatre CCCB

EL AUGES DEL HUMANO

Xcèntric presenta, en col·laboració amb el D'A Film Festival, l'estrena a Barcelona de l'últim llargmetratge del director argentí Eduardo Williams. El documental i la ficció es barregen en aquest retrat de grups joves de diverses parts del món.

Les vides insatisfetes de joves d'Argentina, Moçambic i les Filipines s'uneixen a través de la xarxa en aquesta pel·lícula singular, premiada l'any passat al festival de Locarno. Williams explora la intimitat dels seus protagonistes i salta d'un costat a l'altre de l'oceà, fent servir recursos de cinema amateur que ajuden a mostrar la fina línia que separa la ficció del documental. Els paisatges urbans donen suport a la idea de pèrdua d'identitat dels nois, una generació que viu sota la xarxa omnipresent. El jove autor argentí ens mostra l'impacte d'una nova manera de veure el món, la dels nadius digitals, sense mostrar la tecnologia però sí l'impacte sobre la seva pròpia condició humana. Com en els seus curts anteriors, Williams ens convida a repensar la manera de filmar, que ell practica com si es tractés d'un salt mortal a l'abisme.

En col·laboració amb:

Eduardo Williams:
El auge del humano, 2016, 100 min.

Projecció en vídeo. VOSE.

El auge del humano sembla haver nascut dels teus curts. Conserves l'essència del teu estil, desenvolupant-ho en un llargmetratge. Què va fer que et llancesis a fer un llarg?

Les emocions, les pors, les intencions eren semblants a les que tenia quan vaig fer els meus projectes anteriors, excepte que aquesta vegada tot va durar més temps. Amb cada projecte penso i aprenc coses noves, i al mateix temps els veig tots com un desenvolupament continu. Per descomptat, una major durada era un desafiament emocionant. Com interactuen els diferents elements i moments, com es desenvolupen tenint més temps? Volia fer un llargmetratge perquè vaig pensar que en una pel·lícula més llarga podria treballar amb nous elements pels quals no havia trobat un bon lloc en el ritme dels curtmetratges.

A la càmera li agrada observar grups de gent, així com mostrar aquests grups de personatges en constant moviment. Quin és la relació entre la càmera i els personatges?

Quan penso o filmo una pel·lícula no verbalitzo aquest tipus de coses. Es tracta d'una intuïció física, d'alguna cosa que es desenvolupa naturalment d'acord amb l'atmosfera i les idees bàsiques de la pel·lícula. Tracto de posar això en paraules quan algú em pregunta, però mai de forma molt articulada o ordenada.

En general, és important per a mi tenir als protagonistes de la pel·lícula envoltats per un entorn més gran, per crear al personatge a través d'aquest espai més gran. Aquest tipus d'imatge també pot crear la sensació de no saber on se suposa que l'espectador ha de mirar i, al mateix temps, pot crear una melodia entre la sorpresa, la variació i la connexió de diferents espais i cossos. Tendeixo a pensar tot, en la vida i al cinema, com un tibant equilibri entre oposats. La relació entre la càmera i els personatges també ho demostra. En alguns moments sembla com si els estigués espiant, i en uns altres sembla ser part d'ells. La càmera també s'utilitza de manera aspra, "no professional", creant al meu entendre una sensació de realitat que és alhora qüestionada per altres elements de la pel·lícula.

L'ús de diferents tipus de càmera (16mm i vídeo) també m'ajuda a crear un altre tipus de desenvolupament en aquest acostament a les idees de l'artificial i el natural. De vegades penso en la càmera com un altre personatge que està seguint als quals veiem, seguint el seu mateix ritme. Perquè això ocorre és important crear la sensació d'un grup que flueix de manera conjunta durant la filmació. Aquesta és potser una de les raons per la qual em resulta interessant filmar amb persones que parlen altres idiomes: quan la comunicació verbal és difícil, és més fàcil per tots deixar-se portar per altres tipus de comunicació. Em sembla molt útil durant el rodatge, i també tracte de crear aquest tipus de comunicació entre la pel·lícula i l'espectador. Crec que aquesta és una de les principals raons per les quals m'agrada fer pel·lícules.

Els teus personatges viuen vides ordinàries, però semblen insatisfets amb els seus treballs i amb les seves relacions.

Al meu entendre, l'ordinari i l'inusual conviuen. No crec que algunes vides siguin més o menys ordinàries que unes altres. Sento que els meus personatges provenen del meu propi desig de no quedar-me embussat, de sospitar que el moviment és una forma de pensar i de veure en l'infinit desplegament de la diversitat l'únic objectiu possible. Però els personatges de la pel·lícula no són només el que m'agradaria que fossin, sinó el que cada persona volia fer i dir durant la pel·lícula. No estic molt segur que volien dir o que tractaven de fer en alguns dels meus moments favorits de la pel·lícula.

Abraçar la incertesa és una de les coses que més m'agraden en la vida i el cinema, i crec que és el que estàvem fent durant la filmació. No crec que els actors de la pel·lícula estiguin absolutament segurs del que estan fent, però sentien que volien ser part d'aquest moment en el qual estàvem. És el mateix per a mi i espero que per als espectadors. Pot sonar com un mètode màgic o estrany, però ho recordo com un desplegament natural dels esdeveniments. Mai

parlo d'aquesta manera durant la filmació. Parlem de coses molt simples i concretes, al mateix temps que creem una energia especial al nostre al voltant. El que vull crear amb la pel·lícula és molt diferent d'aquesta entrevista, ja que en ella, les paraules són només una part d'un núvol d'elements.

Com guies als teus actors des del text fins al rodatge? Quin és el procés de creació del diàleg?

Per començar, vomito el que tinc en el cap quan escric el guió, i també recullo petites notes que faig de tant en tant. Després d'això, veig com aquests diàlegs o descripcions es desenvolupen en el meu cap amb el pas del temps: algunes idees moren, unes altres es transformen i unes altres es fan més fortes. Llavors començo a conèixer gent que està interessada a actuar en la pel·lícula i els explico algunes de les situacions i els faig llegir el guió. En aquest procés de vegades canvien coses, agrego altres coses que em diuen, etc. Quan viatjo a nous països, en general tinc més temps per buscar situacions noves o canviar les del guió, i per passar l'estona amb les persones que participen en la pel·lícula. Durant el rodatge, els actors, que no han tingut cap experiència prèvia, són lliures per inventar o adaptar coses. També em sento lliure de tallar, canviar i editar diàlegs durant el muntatge per qüestions de ritme, significat o qualsevol altra raó. Tracto de deixar els espais necessaris perquè els elements documentals formin part de la pel·lícula. També sento que és important poder canviar tot si em sembla que és necessari.

La primera part de El auge del humano va ser filmada a Argentina, el teu país d'origen. També vas triar altres països a Àsia i Àfrica per filmar les altres dues parts. De fet, aquest aspecte global exerceix un paper clau en l'estructura narrativa. Com va néixer aquest concepte i com ho vas desenvolupar en la pel·lícula?

Va néixer quan els meus curtmetratges van començar a projectar-se i vaig tenir l'oportunitat de viatjar, descobrir el misteri del canvi constant i la repetició, de passar del que s'ha dit o imaginat sobre alguna cosa a l'experiència personal física d'estar en els llocs. També vaig descobrir que viatjar podia ajudar-me a practicar noves maneres d'habitar l'espai i comunicar-me, i això podia ser compartit mitjançant la forma d'una pel·lícula. Una altra raó per la qual aquests canvis de països era interessant per a mi és que em va ajudar a crear un ritme entre l'emoció i l'avoriment o entre la sorpresa i la depressió.

Quin paper exerceixen les teves localitzacions? Treballes amb les localitzacions tal com són o les canvies per crear un estat d'ànim específic?

No faig canvis en les localitzacions, intento trobar aquesta capa d'ensomni o estranyesa que existeix en tots els llocs. Mai he pensat en un estat d'ànim específic, sinó tot el contrari. Per això em sento millor expressant-ho a través de tots els elements disponibles en la pel·lícula. Per descomptat, no puc veure això en qualsevol lloc o a qualsevol moment, així que és per això que vaig triar alguns espais abans que uns altres. Poden ser més o menys ordinaris, però són els que em van permetre descobrir aquestes capes. Algunes ubicacions generen escenes quan les descobreixo, unes altres les imagino i després les trobo, unes altres poden ser la raó per anar a un país específic. Per exemple, una foto que vaig veure en Internet d'un lloc específic a Filipines em va fer pensar a anar allí. Cada escena escrita canvia quan trobo la ubicació on la faré. Tots els llocs són absolutament imprescindibles perquè cada escena sigui un element important en la relació amb els actors, la càmera, els diàlegs o la llum, i mai un element accessori. També és important per a mi el que els llocs poden produir juntament amb el moviment, creant sorpreses, confusió, contrast i, finalment, la musicalitat de la pel·lícula.

Gustavo Beck, *Embracing Uncertainty: An Interview with Eduardo Williams*, MUBI, 2016.